

תינוקת פרק עשירי גדה

סה.

עין משפט נר מצוה

יא א מיי" פ"ב מהל' אשוח
ה"כ סגן עין מח
עוש"ע ע"ד ס' לנר ספי"א
בג"ה:
יב ב מיי" פ"ב מהל' אסורי
צ"ה הל' כג:
יג ב מיי" פ"ב מהל' מאלכות
אסורות הל' כד פ"א
מהל' טולת אכילס הל"י:

תוס' הרא"ש

לעולם יהיה לה אהת בימי
קטנות וגי בימי נערוֹת.
וכדמסיק דתרוי ירחי הוה
חד עונה וכוונן שבעל ששה
חדשים ונעוֹת בעילה
ראשונה ואחת בסוף שני
חדשים לנעוֹת ואחת לסוף
ד' חדשים לנעוֹת ואחת
לסוף נעוֹת. ותומא ואמאי
חזו בו פמאי דהוה ס"ד
התלמוד ירחי הוה חד עונה
השני ומי נימא הכי וכוונן
שבעל שניה בתחלת נעוֹת
וג' באמצע נעוֹת וד' בסוף
נעוֹת. ור"מ תינן מדקאמר
ד' לילות מתוך י"ב חדש
משמע דכל הבאות הוי
מפולגות זו מזו. ואי ביאה
שניה הויא בתחלת נעוֹת
כעילה אלא ראשונה
בקטנות כשנשא מ"מ כיון
דאפי' אי בעל כל ששה
חדשים קטנות הוה כמו
לילה אחת בעי לאוקומי
בפילה במלה בין ביאת
קטנות לביאה ראשונה
דנעוֹת: סבר למיבד
עובדא ברוחיה רב. ואפי'
דב עבדו פסק לקמן בועל
בעילה מצוה ופורש (א)
דילמא לא שמי ליה. א"נ
מניין סבר לה כמתני' וכו'
לא היה מקפיד שמואל.
אבל במה שיהיה רוצה
לסמוך על מילתיה דרב מה
שלא אמר מעולם על זה
שייך למימר לא יאוונה
לצדיק כל און שלא יכשלו
דבריו: תעשי' פ"ש"י
גת עצמה. ולא נודעא לר"ת
דאפי' הו"ל למיתני ברישא
דכולהו. אלא היינו עיגול
של טיט שמכניח על הדפין
התפוח והכבד על
הדובים והפוחות. וכן פי'
בברוך בערך טלופחא. הווא
יס דתני בפי' המוכר את
הבית המוכר את בית הבר
מכר את הים. ומפרש התם
מאי יס טלופחא ולפי שהוא
גבול כדשה נקרא טלופחא
דעשי'ס
טלופח"י. ומה שבקרא יס.
לפי שעל ידו נעצרים
הדובים בת שופעין כים.
ודע לך דקתני התם המוכר
את בית הבר מכר את הים
ואי יס היינו גת עצמה או
בר עצמה מאי איצטרך
למתנייה פשיטא שמכרו:

ובי תימא בציר הוא דאיבא הא טפי איבא. במסכת קדושין
(דף עט.) פ"ש"י ללא גרסי' ליה (בבב) דללאו בלבד נמי
משמע לא פחות ולא יותר (א) ומיהו נראה דלי לאו בלבד מנינו לפרושי
הכי אין שיעור הקטן שצ"ן נעוֹת לבגרות אלא ו' חדשים והוה משמע
שפיר דליכא טפי: **אלא** ירחיב
זה אהת בימי קטנות ושתים בימי
נעוֹת בו'. מדמסיק לקמן מי סברת
דכל תלתא ירחי חדא עונה מכלל
דקך היה סבור מתחלה וע"כ או
הראשונה שבקטנות רחוקה מן
השניה ו' חדשים והשאר ג' ג' או
הרביעית רחוקה ו' חדשים והשלישית
השאר ג' ג' שאל לאן כן לא היו מתוך
י"ב חדש ואפי' כי מסיק תלתא צימי
נעוֹת וכל מרי ירחי חדא עונה לא
היה צריך לשנות סדר העונות אלא
כל תלתא ירחי חדא עונה הראשונה
לפני הנעוֹת והשניה בתחלת נעוֹת
והשלישית באמצע נעוֹת ג' ירחים
אחרים והרביעית בסוף נעוֹת ויש
לומר דתיחא ליה להש"ס להשוות
הפסקות הביאות זו מזו כמו שהו"א
יכול ואפי' דציאת קטנות צריך שתהא
ו' חדשים לפני נעוֹת דאם לא כן לא
היו י"ב חדש מ"מ נראה ללאו דוקא
בשלא בעל אלא ו' חדשים לפני
נעוֹת דהא אפילו בעל כל ימי משך
קטנות קאמר דאינו אלא בעילה
אחת הילכך אי כל חדא תלתא ירחי
תהיה השניה שבתחלת נעוֹת סמוך
לציאה הראשונה של קטנות מש"ס
קאמר כל מרי ירחי חדא עונה השניה
תהיה בסוף צ' חדשים של נעוֹת
רחוק מסוף קטנות והשלישית לסוף
ד' חדשים והרביעית לסוף ו' חדשים
ורחוקוס שוה מרי ירחי וכן
דקס"ד מעיקרא בכל תלתא ירחי
חדא עונה היא שוה צוה הענין ג'
חדשים לפני קטנות ומשכחת הציאות
עד סוף קטנות דאינה אלא ציאה
אחת ומש"ס לג' חדשים באמצע נעוֹת

ומש"ס לג' חדשים בסוף נעוֹת ורביעית ג' חדשים בבגרות (א) ו' ראשונה בסוף קטנות ושלישית בסוף נעוֹת ורביעית ג'
חדשים בבגרות: **סבר** למעבד עובדא בוותיה דרב ואפי'ו ראתה. ואפי' והא אפילו אי לא הוה מפליג בין ראתה ללא ראתה מ"מ לא
ה"ל למעבד כרז דהא מסקינן לקמן רז ושמואל דאמרי תרוייהו הלכה בועל בעילת מנהו ופורש וי"ל דאי לא עביד כהך דלקמן לא הוה
מקפיד שמואל דמ"מ הוה עביד כמתני' אלא בהך שהיה רואה לעשות מה שלא אמר רז מעולם צוה היה מקפיד שמואל:
הדפין והדולבין והעדשין. העדשין פ"ה זו היא הגת עצמה שהענינים נמונים על וכן פ' בתרא למסכת ע"ו (דף עה.) קאמר בעו
מנייה מר' אבהו הני גורגי כוכבים מהו פ"ש"י וכן בערוך גורגי עקלים ופשיט ליה מהא דהדפין והלולבין וכו'
דעקלים מנגנן ופ"ש"י התם דמדפשיט מהך מתני' ש"מ דעיקר היא הילכך סמכינן עלה למשרי גת בהדחה ולא סמכינן אצרייתא לדעיל
הגת והמחך דקתני של עץ ושל אבן מנגנן והן טהורין וזהו תימה אי מיימי היא צרייתא דהדפין לגבי עקלין דליכא דפליג (א) גבי
שאר דברים דפליג אידך צרייתא עלה וליכא טעמא לנסמך עליה ומיהו מטעם דבשל סופרים הך אחר המיקל הוה מני פסוק כוותיה
ועוד דבזוספתא דטהרות גרסינן הדפין והלולבין והעדשין מנגנן והן טהורין ומיהו אומר ר"י דאפי' אי גרסינן מניין כגירסת הסופרים ל"ק
לצרייתא לדעיל דעדשין לאו גת עצמה הוא אלא עיגול של טיט שמכבד על ענינים שבגת לדורכן וכן פי' בערוך דעך טלפח והוא יס דלמר צפ'
המוכר הבית (ב"ב דף ק"ו:) מאי יס טלפחא ולפי שהוא גבול קרוי עדשים וטלפחא ונקרא יס על שם שהענינים נעצרים על ידו ומתמלאת יין כמים
יכסו על יס ומה שלא שנה הכא דין גת היינו משום שהיא כבדה ואינה מנטולת כל כך ומשתמרת יותר מטמונה מכל כלי הגת שיד הכל
ממשמשין בהן וכן בהמוכר הבית לא הוצרך לשנות (א) גת כי פשיטא שמכר את (א) הגת עצמו ומכר את היקבים דקתני בגמרא לאו היינו גת כפרש"ס
אלא כמו שפירש הערוך קלים שמציאין בהן זיתים לבית הבר ור"ת מפרש דהך מתני' בכלי בית הבר אפ"י כדלמך באיזהו נשך (ב"ב דף עז.)
גבי מעטן של זיתים והא מחסר מכמר ועיולי לבי דפי וגבי עציט של ענינים נקט ועיולי לבי מענתתא וכן עדשין דפרק המוכר את הבית (ב"ב דף
ק"ו:) קאמר להו גבי בית הבר דקאמר המוכר את בית הבר מכר את הים ומפרש מאי יס טלפחא והיינו עדשין דהכא וכן עקלים מנינו בבב
בפרק זה בזור (פאהד"ו ט.) לעקל בית הבר אני נריך ובהגול בתרא (ב"ב קטו:) כשעקל בית הבר כרוך עליה ואפי' דפתח בתרתי גמיו
ובית דביו טמאים גת שיריה דקאמר בהחולין (ביבמות דף ק"ח:) כתובה לב"ש שיריה ומיהו קשה דלא דמי אי התם שיר לב"ש מ"מ תני לב"ה אבל
הכא אמאי תנא גת כלל אי לאו לאשמועינן בהו מדי אלא ע"כ משמעו בבב ומיהו שמעינן דגת כיוכל בו וע"כ אי לא מירי אלא בבב הכי
פשיט דגורגי דעובדי כוכבים דהיינו עקלין דגבי גת דלענין יין נשך מעקלין דצרייתא דאפ"י בכלי גד אלא ע"כ כ"ל דתנא דהוה מנייה משמע
גת וכיוכל בו ורש"ב"ג נמי קאמר מגת לגת ומבד לבד דדינס שוה ועוד אומר ר"י דאפילו לפירש"י דפי' דעדשין היינו גת ולגירסת הסופרים
דגרסי' מדיחין לא פליג אצרייתא דגת ומחך דקתני מנגנן והן טהורין דהתם בשל עובדי כוכבים מיירי לפיכך מחמירין לנגב אפי' דאינן
מופפין דקתני אס הוה מופפין אסורין והך דהכא אפ"י שאל ישראל ונגע בהן עובדי כוכבים דקתני מי שהיו גמיו ובית דביו טמאין ומש"ס
קני בהדחה וכן י"ל לרצא דלמר התם ל"ש פירוש דבעי ניגוב אלא שופתה אבל דרך בה בלא זפיתה לא ובהך צרייתא קתני של עץ ושל אבן
מנגנן והם טהורין ואם היו מופפין אסורין אלמא בלא זפיתה נמי בעי ניגוב אלא מתניתא אפ"י בשל עובדי כוכבים ומיהו קשה דהיכי
פשיט גורגי דעובדי כוכבים מעקלין דצרייתא דשמעתין דלמא דעובדי כוכבים חמירי וי"ל דאפי' דגת מפלגין בין ישראל לשל עובדי
כוכבים יס דברים דלא שייך לאפלוגי בהו כמו גבי נודות וגבי דבר שמכניסו לקיום דאפי' לפי שעה גורו בהו רבנן ל"ש דישאל ל"ש דעובדי
כוכבים ומש"ס מיימי ראייה שפיר מעקלים (א) ו' (א) בגורגי של שיפא ושל גמי אפ"י ומיימי ראייה דאפי' בשל ישראל מיישנה שנים עשר חדש:

עד שהיה המכה סגן. וד' לילות לקטנה מאי עידיתייהו: אינו
אלא אחס. ושלא בעי למיחב לה לבד צ' דקטנות: אי אמרם בשלמא
בוגרם בעלמא. שניקט לאחר שבגרה: איס לה טפי. מיליה אחת
דאית לה צ' לילות מש"ס יהיב להך משבגרה לילה אחת שלמה
ואפי' דנבעלה קודם לכן דכי היכי
דלחגי בעילות קטנות למבצר חדא
מל' לילות הניתנות לנערה דהא
אמרינן כל בעילות שבעל אינן אלא
אחת הא לילה אחת מיהא מצדרי
דמו לא יהיבין לה ד' אלא ג': אהני
נמי בעילת נערוס למבצר חדא.
מלילות דבגרות ומו לא יהיבין להך
בוגרת שבעלה קודם לכן יהיבין
מיהא לילה אחת מהשמים: אלא אי
אמרם בוגרם. לילה הראשון ומו לא
אמאי יהיב לה (א) להך אחת צימי
בגרות אפי' בעילות דקודם לכן מאי
אהנו חדא בעילה הוא דבעי למיחב
לה צימי בגרות ולא כל הלילה: ו'
צימי נערוס. וליכא הכא בגרות כלל.
דקשיא לך הא לא משכחת ג' עונות
של ג' חדשים צימי בגרות מי סברת
כו': כווסיה דרב. בוגרת כל לילה
הראשון: לא יאוונה כו'. שלא נכשל
זה דצבריו: משנסקו שניו. וקנה:
נשמעו מווסיו. קשין לבא: גפיו.
ליין: וזים דביו. לשמן: הדפין.
זהו הדלת שנותנין על הנענים:
הלולבין. היינו חופיא אישקוב"ס
שמנקים בה את הגת: והעדשין. זו
היא הגת עצמה שהענינים נמונים שם:
העקלים

אין בין נעוֹת לבגרות
אלא ו' חדשים. משכחת
שתי עונות הוה נערה
בזאת שבעל משום שפיר
זה הוה נערה ומשכחת עד
שבתו ששה חדשים ומו לא
בגרות (א) כשביאה צימי
נעוֹת אינה שוה ליהוה
בגרות אלא ששה חדשים,
ופעמים שוה ממרת לבגור
וסמינה נכריס דגדיה דקטן
ממ' נדה (מו.) פנה חול
ואכל (קדושין עט.) לא
יאוונה לצדיק כל און. לא
יאכר. לא חולמין לו עפירה
כל' דעת (תש"י י"ב בא.)
הדפין. כן העשוין מנין דלת
ומתני על המפתח
והדולבין והעדשין. טלופחא
אשקוב"ס, שמכר בה
הענינים התפוחין לחאסין,
והעדשין. היינו גת עצמה
שקוין מיימי מדיחין.
תנים (ב"ב דף ק"ח.)

(א) כתובות לג. קדושין עט.,
(ב) יבמות קפא. חולין ע"ג.,
(ג) ז"ל לני נמי לכו"ס.,
(ד) ע"ז טה. ומספתא ספרי'
דטהרות ע"ש ופי' בריש מ"ח
פ"י דטהרות (א) ופי' מ"ח
כתובות לג. ד"ה וי"ח.,
(ו) עין ש"ס אבמך דלפי ג'
שלפניו ורביעית ג' חדשים
והא ג' רש"ל צריך להנהיג
הכא לא במקום און (א) ג'
רש"ל דל' ג' ג' רש"ל הפד
רש"ש בתוס' (ט) ז"ל און.

תורה אור השלם

1. לא יאוונה לצדיק כל און
דקשנים קלא רע.
2. וגם אני נחתי ללבן נקיון
שנים בבלי עריבים וחסר
לחם בכל מקומותיכם וחסר
שבתם עידי נאם ?
עמוד ד ר

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא וכו'
אמאי יהיב לה רבי להך
אחת: (ב) תוס' ד"ה הדפין
וכי לילכא דפליג על זה גבי
שאר: (ג) ב"ה"ח מעקלים אי
נמי בגורגי של שיפא:

לעני רש"י

אישקוב"ס. מטאטא.

מוסף רש"י

אין בין נעוֹת לבגרות
אלא ו' חדשים. משכחת
שתי עונות הוה נערה
בזאת שבעל משום שפיר
זה הוה נערה ומשכחת עד
שבתו ששה חדשים ומו לא
בגרות (א) כשביאה צימי
נעוֹת אינה שוה ליהוה
בגרות אלא ששה חדשים,
ופעמים שוה ממרת לבגור
וסמינה נכריס דגדיה דקטן
ממ' נדה (מו.) פנה חול
ואכל (קדושין עט.) לא
יאוונה לצדיק כל און. לא
יאכר. לא חולמין לו עפירה
כל' דעת (תש"י י"ב בא.)
הדפין. כן העשוין מנין דלת
ומתני על המפתח
והדולבין והעדשין. טלופחא
אשקוב"ס, שמכר בה
הענינים התפוחין לחאסין,
והעדשין. היינו גת עצמה
שקוין מיימי מדיחין.
תנים (ב"ב דף ק"ח.)